

دقیقاً معلوم نیست که چه مدلی از قرارداد را باید منعقدکنند. هم در حوزه انعقاد قراردادهای نیروی انسانی هم قراردادهای این مشکل وجود دارد. این‌ها نیازی است که در بخش تولید و اقتصادی جامعه ما وجود دارد که به فرمایش آقای طاهرزاد الان اولویت اول و اساسی و از یک جهت اولویت امنیت کشور، بحث اقتصادی است. ما نقش خدمات حقوقی و فعالان حقوقی را در این نظام کجا دیدیم.»

ضرورت استفاده از ظرفیت فارغ‌التحصیلان حقوقی در جهت پیشبرد امور

معاون پژوهش مرکز وکلا یادآور شد: «آیا وکلا را با این رویکرد نگاه کردیم که بتوانند در این حوزه نقش‌آفرینی کنند یا یک پازل تکمیلی طراحی کرده‌ایم که برای این موضوع که نیازی به تربیت وکیل نداشته باشیم. شاید با بهره‌گیری از فارغ‌التحصیلان حقوقی که حجم وسیعی از نیروی انسانی متخصص و تحصیل کرده ما را تشکیل می‌دهند (با تربیت حداقلی آن‌ها) بتوانیم یک نیاز عمده‌ای را از بخش تولید و اقتصادی رفع کنیم. می‌خواهم واژه‌ای استفاده کنم ما معمولاً در بخش صنعت و فنی این تعبیر را به کار بردیم؛ آن بحث ارتباط صنعت با دانشگاه است. معمولاً وقتی این عنوان به کار می‌رود همه ذهنمان به سمت رشته‌های فنی مهندسی، هوافضا و انرژی اتمی می‌رود. ولی ما آیا نظام آموزشی‌مان را با این رویکرد که بیاید با بخش بدنه فعال در عرصه حقوقی که نیازهای حقوقی دارند مثل صنعت، مثل شرکت‌های دانش‌بنیان که شرکت‌های دانش‌بنیان زیادی داریم که هیچ‌گونه خدمات حقوقی به این شرکت‌ها به‌طور تخصصی تاکنون ارائه نشده است.»

وی افزود: «وقتی بحث پیشگیری از وقوع جرم مطرح می‌شود لزوماً جرم به معنای خاص آن نیست، بحثمان چه‌بسا از زیاد پرونده در نظام قضایی است؛ اما مطلوب ما این است که بار قوه قضائیه که موجب شده قوه قضائیه از کارآمدی خودش دور شود و کارآمدی حداکثری نداشته باشد را کاهش بدهیم. وقتی در این فضا بخواهیم وارد شویم باید رویکردهایمان را نسبت به نظام خدمات حقوقی اصلاح کنیم؛ یعنی یک بخشی از خدمات حقوقی‌مان نهاد وکالت می‌شود،

یک بخشی نهادهای دیگری می‌شود که در عرصه خدمات حقوقی فعال هستند، مثل نظام کارشناسی رسمی، نظامی است که دارد خدمات حقوقی ارائه می‌شود، بخش عمده‌ای از مواردی که در قوه قضائیه به آن احتیاج است از مجرای نظام کارشناسی دارد انجام می‌شود، ولی ما چیزی که شایسته این وضعیت است برایش پیش‌بینی نکردیم تا کنون؛ باید به تمام این فعالان ما یک نگاه دیگری داشته باشیم.»

لزوم بهره‌گیری از فناوری‌های نوین

فراهانی درباره لزوم توجه به فناوری‌های نوین در عرصه ارائه خدمات حقوقی گفت: «بهره‌گیری فناوری‌های نوین می‌تواند در عرصه خدمات حقوقی و قضایی به ما کمک کند، باز این به نظرم مستلزم اصلاح نگاه و رویکرد در نظام قضایی است. وقتی صحبت از فناوری‌های حقوقی به معنای عامش می‌شود، باید ببینیم دقیقاً منظور ما از فناوری‌های حقوقی چیست؟ آیا صرفاً اینکه سامانه‌ای راه‌اندازی کنیم؟ در یکی دو هفته پیش که هفته قوه قضائیه بود سامانه‌های مختلفی رونمایی شد. مثلاً یک نمونه را بخواهم بگویم مثلاً قانون‌بان قرار است نقش سوت‌زنی را داشته باشد. اشخاص بتوانند از حقوق و تکالیفی که نسبت به دستگاه‌های اجرایی وضع شده، آگاه شوند. فضای مطالبه‌گری را احیا کند.»

وی اضافه کرد: «مثلاً در حوزه اصلاح نظام کارشناسی تا جایی که من در جریان هستم، یک نظام فرایندهای کارشناسی دارد مورد مطالعه قرار می‌گیرد که این مقدمه و پایه این است که سامانه‌ای تحت عنوان سامانه ارجاع کارشناسی صورت بگیرد. این سامانه ارجاع کارشناسی نیز در حوزه زمان و رفع اطاله دادرسی می‌تواند مؤثر باشد هم در حوزه کاهش فساد در ارجاعات کارشناسی

99 فراهم کردن زمینه و بستر برای اینکه فعالیت شرکت‌های استارت‌آپی که الآن خیلی فعال هستند و در حوزه‌های دیگر اقتصاد حیات دارند و ارائه خدمات می‌کنند تا به سمت خدمات حقوقی بیایند، خودش یکی از اقداماتی است که لازم است قوه قضائیه به آن توجه کند. **66**

که از سوی قضات صورت می‌گیرد. به نوعی می‌تواند کارآمدی دستگاه قضا را افزایش دهد اما باز هم این رویکردهای حداقلی کافی نیست.»

فراهانی درباره نقش بازار خدمات حقوقی در به جریان انداختن فعالیت شتاب دهنده‌ها گفت: «فراهم کردن زمینه و بستر برای اینکه فعالیت شرکت‌های استارت‌آپی که الآن خیلی فعال هستند و در حوزه‌های دیگر اقتصاد حیات دارند و ارائه خدمت می‌کنند تا به سمت خدمات حقوقی بیایند، خودش یکی از اقداماتی است که لازم است قوه قضائیه به آن توجه کند. البته یک کارهایی هم دارد انجام می‌شود. مثلاً در تابستان قرار است رویداد فناوری‌های حقوقی برگزار شود، می‌تواند گام اولیه‌ای باشد در جهت ترغیب و جلب توجه شرکت‌های استارت‌آپی و سرمایه‌گذاری که به این حوزه بیایند و در این حوزه فعالیت داشته باشند.»

تغییر نوع نگاه به مدیریت میدان؛ نرم افزار تحول

حاجی علی خمسه درباره راهکارهای تحقق اهداف تحولی یادآور شد: «در مورد راهکارهای تحول، ما یکسری اقداماتی داریم که ناظر به خود جنس فعالیتی است که باید تحول‌آفرین باشد که از آن جنس فعالیت در یک تعبیر آشنا و همگانی می‌شود به جنس فعالیت انقلابی و جهادی یادکرد. اگر چنین جنس فعالیتی وجود نداشته باشد بحث تحول هم شاید کم‌وبیش بی‌معنا باشد. در نگاه تحولی، شخص مدیر و فرمانده خودش باید در پیشانی و خط مقدم جبهه تحول و این حرکت تحولی و انقلابی باشد. نرم‌افزار تحول تغییر نوع نگاهی است که باید داشته باشیم. اگر قرار باشد همان اقداماتی که تا الآن انجام می‌شد، با سرعت و توان و پیگیری بیشتر انجام دهیم لزوماً به تحول منجر نمی‌شود. تغییر زاویه دید و نوع نگاه است که تحول را ایجاد می‌کند.»

نظارت بر حسن اجرای قوانین توسط قوه قضائیه

وی درباره وظیفه نظارتی قوه خاطرنشان کرد: «رویکرد فعلی قوه قضائیه و سازمان بازرسی این است که نظارت پسینی خود را انجام دادم بنابراین وظیفه‌ام را انجام داده‌ام. در حالی که این با نگاه تحولی سازگار نیست چرا؟ وقتی این کار را